

تسهیل
با بهره‌رسانی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : ۱۳۲۱۴۴۲

تاریخ : ۹۳/۲/۲۱

پیوست : دلبر

کمیته بررسی
پیشینه ها و دستورالعملهای اداری

واحد بررسی :
استان / مدیر کل / معاون سوادآموزی / آموزش
سپاه پاسداران
تهران / منطقه ۲ مدیر / آموزش سوادآموزی
واحد بررسی : کتبه واحد آموزش
مدیرکل / مدیر آموزش / کتبه مستماری

شماره : ۱۰۵۱۶/۲۱۴

اداره کل آموزش و پرورش استان

با سلام و احترام

همانگونه که اطلاع دارید ، تسهیل و تسریع در اجرای برنامه‌های سوادآموزی و ارتقای شاخص باسوادی، برای توسعه‌ی عدالت آموزشی در دستیابی به آموزش‌های پایه‌ی سواد، نیازمند توجه به گروه‌های اجتماعی خاص و متناسب سازی رویه‌ها و روندهای ارائه‌ی خدمات است.

یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین گروه‌هایی که به دلایل مختلف فرصت حضور در مدرسه را از دست داده‌اند و در سرشماری‌ها « بی‌سواد » شمرده می‌شوند کودکان و نوجوانان گروه سنی ۱۰-۲۰ ساله هستند که اتخاذ سازوکاری برانگیزاننده برای سوادآموزی آنان ضرورت دارد.

در این راستا، باسوادی این گروه سنی بر اساس سیاست‌های تحول محور و تدبیرمدار آموزش و پرورش به شرح طرح پیوست با عنوان « باسوادی گروه سنی ۱۰-۲۰ ساله » جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

انتظار دارد مدیران کل محترم با تبیین درست موضوع در واحدهای زیرمجموعه تدابیر بایسته‌ای اتخاذ نمایند.

علی اصغر فانی

طرح سوادآموزی گروه سنی ۲۰-۱۰ ساله

مقدمه:

تعلیم و تربیت بی بدیل ترین موهبت الهی بر بشریت است و تامین آموزش و پرورش به عنوان نهاد زمینه ساز تربیت، از حقوق اولیه و اساسی تمام شهروندان است همچنین شناسایی، جذب و آموزش کودکان لازم التعلیم در مراکز آموزشی از شاخص های مهم کارآمدی هر نظام آموزشی است. علی رغم برنامه ریزی و تلاش های صورت گرفته در سال های پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، هنوز هم تعدادی از کودکان لازم التعلیم به دلایل مختلف فرصت حضور در مدرسه را از دست داده و در سرشماری ها از آنها به «بی سواد» نام برده می شود. برابر اطلاعات موجود که از مقایسه بانک های اسمی با نتایج سرشماری سال ۹۰ حاصل شده، بالغ بر ۱۰۸۰۰۰ نفر از نوجوانان و جوانان ۲۰-۱۰ ساله خود را بی سواد اعلام کرده اند.

با توجه به مأموریت سازمان، تکالیف تعیین شده در مصوبه ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و تأکید مقام عالی وزارت و همچنین ارزش افزوده باسوادکردن افراد جوان و نوجوان در سرمایه اجتماعی و فرهنگی، طرح با سواد نمودن افراد بی سوادگروه سنی ۲۰-۱۰ ساله تدوین و از سال تحصیلی ۹۴-۹۳ به مرحله اجرا در خواهد آمد.

ویژگی های اختصاصی طرح:

۱- حمایت از کودکان و نوجوانان کار: بررسی های صورت گرفته نشان می دهد تعدادی از کودکان به دلایل مختلف و به منظور تامین بخشی از هزینه های زندگی خانواده وارد بازار کار شده و همین موضوع مانع از ثبت نام و حضور آنها در مدارس می شود. در این طرح تلاش می شود با شناسایی و جذب اینگونه افراد و پرداخت کمک هزینه تحصیلی بابت ساعات حضور در کلاس ها و برنامه های سوادآموزی زمینه باسوادشدن آنها در صورت احراز قبولی فراهم شود.

۲- تسهیل آموزش کودکان و نوجوانان معلول. جسمی- حرکتی: از آنجایی که یکی از دلایل عدم حضور کودکان در مدرسه، معلولیت آنها اعلام می شود لذا در این طرح، آموزش معلولین بی سواد از طریق انتخاب و اعزام آموزش دهنده واجد شرایط به منزل فرد معلول و تامین امکانات و ابزار آموزشی مناسب در منزل وی یا هر مکانی که فرد تعیین کند صورت می پذیرد. به آموزش دهنده این گروه از بی سوادان هزینه ایاب و ذهاب پرداخت می شود.

۳- پشتیبانی آموزشی از کودکان و نوجوانان بدسرپرست و بی سرپرست؛ با مشارکت نهادهای حمایتی و دستگاههای ذیربط، اینگونه کودکان شناسایی و با رعایت شرایط زندگی و انتخاب آموزش دهنده مناسب، تحت پوشش خدمات سوادآموزی قرار می گیرند. به منظور تقویت انگیزه اینگونه کودکان، مبالغی بعنوان کمک هزینه آموزشی در صورت حضور در برنامه ها و احراز قبولی پرداخت خواهد شد.

۴- ایجاد انگیزه در آموزش دهنده ها؛ به دلیل اهمیت آموزش این گروه سنی و ایجاد انگیزه و رغبت در آموزش دهندگان و افزایش کیفیت آموزش، سرانه آموزش این گروه سنی در صورت احراز قبولی با ۱۰٪ افزایش محاسبه و پرداخت می گردد.

اهداف طرح :

هدف کیفی: آموزش و یا سوادنمودن افرادی سوادگروه سنی ۲۰-۱۰ ساله

هدف کمی: آموزش تعداد ۶۶۰۰۰ نفر از افراد غیرمحصّل ۲۰-۱۰ ساله تا سطح دوره سوادآموزی که بر اساس نتایج سرشماری در سال ۱۳۹۰ و یا سوابق تحصیلی موجود در بانک های اطلاعاتی، بی سواد بوده و یا دارای سابقه آموزشی کمتر از سوم ابتدایی است.

زمان اجرا: سال تحصیلی ۹۴-۹۳ (جدول زمانبندی در بخش پایانی ارائه شده است)

گستره اجرا: تمام استان های کشور

محتوای آموزشی: کتب سوادآموزی ۱ و ۲ چاپ سازمان نهضت سوادآموزی

تبصره: برای سوادآموزان نابینا و ناشنوا از کتابهای متناسب شده و خاص فرد تهیه و در اختیار قرار خواهد گرفت.

ارکان اجرایی و وظایف :

در سطح ملی:

سیاست گذاری ، هدایت ، راهبری و تامین منابع مالی مورد نیاز برای اجرای طرح، پیمده سازمان نهضت سوادآموزی است. لکن نظارت بر حسن اجرای طرح از طریق ستاد دائمی هماهنگی معاونت ابتدایی و سازمان و

همچنین دفتر ارزیابی عملکرد و رسیدگی به شکایات وزارت متبوع، برنامه ریزی خواهد شد. گزارش نحوه اجرای طرح هر شش ماه یک بار به وزیر محترم ارائه خواهد شد.

در سطح استان:

مدیرکل آموزش و پرورش استان، مسئول اجرای طرح است و می تواند با تشکیل کارگروهی متشکل از معاونین آموزشی (ابتدایی و متوسطه) و سوادآموزی، ارزیابی عملکرد، انجمن اولیا و مربیان، مشاوره تحصیلی و تربیتی، اجرای طرح در استان را سازماندهی نماید. تأکید می گردد با اطلاع رسانی و تبیین طرح از طریق رسانه های محلی، برگزاری جلسات هماهنگی با دستگاههای ذیربط، طرح موضوع در شورای آموزش و پرورش استان، توجیه مدیران و مجریان مناطق تابعه، ابلاغ بخشنامه های لازم و تأمین و پرداخت بموقع اعتبارات، اجرای طرح تسهیل گردد.

در سطح شهرستان:

مدیر آموزش و پرورش شهرستان/منطقه/ناحیه، وظیفه عملیاتی کردن طرح و ارائه گزارشات فوبه ای به استان را عهده دار است. برای این منظور علاوه بر تبیین دقیق طرح برای مجریان، در چهارچوب سیاست ها و برنامه های ابلاغ شده از سوی اداره کل آموزش و پرورش استان عمل کرده و اقدامات مشروح در گام های اجرایی را به نتیجه برساند.

شیوه اجرا:

گام اول: دریافت اطلاعات و پالایش

- ۱- دریافت مشخصات اسمی بی سوادان ۲۰-۱۰ ساله از سامانه سوادآموزی
- ۲- برنامه ریزی برای شناسایی محل سکونت و بررسی وضعیت زندگی فرد
- ۳- پالایش اطلاعات دریافت شده از سامانه و حذف افراد با سواد، آموزش ناپذیر و فوتی، به استناد مدارک و سوابق معتبر صادر شده از مراجع قانونی و اعمال آنها در سامانه (اخذ و درج سوابق تحصیلی افراد کم سواد و با سواد درحد پنجم ابتدایی، اخذ گواهی آموزش ناپذیر بودن از بهزیستی و گواهی فوت از ثبت احوال ضروریست)

گام دوم : گروه بندی بی سوادان شناسایی شده آموزش پذیر بر اساس اطلاعات دریافت شده از شرایط و وضعیت زندگی آنها

گروه اول : کودکان و نوجوانان کار

گروه دوم : کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست

گروه سوم : کودکان و نوجوانان معلول جسمی

برای ثبت نام و آموزش اینگونه از افراد لازم است با همکاری مشاورین تحصیلی و تربیتی، با فرد بی سواد ، اعضای موثر خانواده ، دوستان و همسالان و همچنین کارفرما و دستگاه حمایتی مربوطه مصاحبه ، مذاکره و هماهنگی لازم صورت گرفته و زمینه آموزش آنها فراهم شود. همچنین لازم است نحوه حمایت سازمان از آموزش اینگونه افراد برای آنها تشریح گردد.

گام سوم : ثبت نام و تشکیل پرونده آموزشی

پس از شناسایی و مصاحبه اولیه و همچنین علائق و نیازهای هر کدام از افراد با اخذ مدارک لازم و یا انتخاب روش آموزش (فردیه فردیا کلاسی) نسبت به ثبت نام آنها از طریق سامانه اقدام می شود و پرونده آموزشی آنها کامل و در اداره / کارشناسی سواد آموزی شهرستان/منطقه/ناحیه نگهداری می شود.

گام چهارم : تامین نیروی انسانی و آموزش آنها

متناسب با شرایط و موقعیت زندگی و اشتغال افراد بیسواد گروه بندی شده، آموزش دهنده مناسب، علاقه مند و داوطلب از بین کارکنان رسمی و پیمانی شاغل و بازنشسته آموزش و پرورش و یا سایر ادارات و دستگاههای اجرایی، و موسسات آموزشی و تشکل های غیر دولتی واجد شرایط انتخاب و پس از توافق و توجیه اولیه در چارچوب آئین نامه آموزشی و مقررات و ضوابط سازمان نسبت به آموزش و باسواد کردن افراد اقدام می شود.

تاکید می گردد: همکاری تشکل ها در قالب قرار دادهای منعقد و بدون ایجاد حق و تعهد استخدامی برای افراد و مجموعه آموزش و پرورش خواهد بود.

گام پنجم : ارزشیابی پایانی و صدور کارنامه تحصیلی

مقررات و ضوابط برگزاری آزمون دقیقاً برابر آئین نامه و با نظارت اداره آموزش و پرورش منطقه صورت می گیرد. در صورت کسب حد نصاب لازم نسبت به صدور و تحویل کارنامه تحصیلی اقدام می شود.

مقررات مالی :

۱- به منظور جلب انگیزه و تقویت علاقه ی ادامه تحصیل در افراد و بهبود کیفیت آموزشی به هر کدام از گروه های سه گانه مبلغ یک میلیون ریال کمک هزینه تحصیلی تعلق میگیرد که پس از حضور مستمر نامبردگان در برنامه های سوادآموزی ، شرکت در امتحانات پایانی و احراز نمره قبولی پرداخت می شود. در مورد کودکان کار این مبلغ بصورت نقدی، و در مورد گروه کودکان بد سرپرست و معلولین بصورت ۵۰٪ نقدی و ۵۰٪ غیرنقدی خواهد بود. این مبالغ به عنوان هزینه تمام شده به سرانه مصوب آن استان اضافه شده و در قرارداد آموزش دهنده منظور خواهد شد.

۲- سرانه هزینه آموزش دهنده گان این طرح با ۱۰٪ افزایش محاسبه می شود.

تبصره : در مورد آموزش دهندگانی که ویژه کودکان معلول انتخاب و به منزل یا محل تعیین شده آنها اعزام می شوند مبلغ ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال کمک هزینه ایاب و ذهاب در نظر گرفته می شود که به سرانه هزینه تمام شده افراد اضافه و در قرارداد آنها منظور می گردد.

۳- هزینه تبدیل کتب سوادآموزی به محتوی ویژه بی سوادان نابینا از طریق اداره کل استان تأمین و پرداخت میشود.

۴- هزینه های اجرایی این طرح شامل پرداخت سرانه آموزش و متناسب سازی محتوی آموزشی از ردیف ۱۲۸۰۰۰ و سایر هزینه های نظارت و ارزشیابی و پشتیبانی از محل ۳۰۱۰۱۰۰۰ تأمین و پرداخت می گردد.

ملاحظات اجرایی :

۱. در گروه بندی افراد در صورتیکه فردی مشمول دو گروه می شود، به تشخیص کارگروه شهرستان فقط در یک گروه سازماندهی می گردد و از امتیازات یک گروه استفاده می کند. به طور مثال اگر فردی هم بد سرپرست و هم از گروه کودکان و نوجوانان کار بود ، به تناسب اهمیت در یک گروه سازماندهی می شود.

۳. جلب مشارکت دستگاه های اجرایی بویژه امور اجتماعی و امور بانوان استانداری ها و فرمانداری ها، کمیته امداد حضرت امام خمینی (ره) ، سازمان بهزیستی، بخشداری ها و دهیاری ها، انجمن محترم جمع و جمعاعات، تشکل ها و موسسات خیریه و مردم نهاد، رسانه های جمعی در این راستا مهم است. شورای آموزش و پرورش استان و شهرستان ظرفیت بالفعل ارزشمندی است که پایستی با اخذ مصوبات روشن، صریح و راهگشا مورد بهره برداری قرار گیرد.
۴. لازم به تذکر است که کلیه هزینه های پیش بینی شده برای این طرح به شرط تحقق آموزش و احراز قبولی قابل پرداخت می باشد.
۵. از بکار گیری افراد حقیقی غیر از فرهنگیان به عنوان آموزش دهنده طرف قرار داد خودداری گردیده و دقت شود به هیچ عنوان تعهد استخدامی برای آموزش و پرورش ایجاد نشود.
۶. سازمان نهضت سوادآموزی آمادگی دارد ضمن توجیه مجریان هر استان، به سوالات و ابهامات و مشکلات اجرایی رسیدگی و پاسخ لازم را ارائه نماید.
۷. گزارش نحوه اجرای طرح، بانضمام تمام صورتجلسات ، مصوبات، رونوشت بخشنامه های ارسالی و... هر ۳ ماه یک بار به سازمان نهضت سوادآموزی ارسال گردد.

نظارت و ارزیابی عملکرد :

- ❖ به منظور اطمینان از حسن اجرای طرح در سطح استانها نمایندگان از سوی سازمان نهضت سوادآموزی ، معاونت آموزش ابتدایی و دفتر ارزیابی عملکرد وزارت متبوع ، اعزام و گزارش نحوه اجرای طرح به استحضار وزیر محترم می رسد.
- ❖ مدیران کل استان ها موظفند ساز و کار لازم برای اعمال نظارت و اطمینان از حسن اجرای طرح در تمام مراحل شناسایی ، پالایش، گروه بندی، آموزش و ارزشیابی پایانی و نحوه پرداخت هزینه ها پیش بینی و برای اجرا به واحدها و بخش های ذیربط ابلاغ نمایند.
- ❖ **ارزشیابی طوح :** سازمان نهضت سوادآموزی ارزشیابی از اجرای این طرح را بعنوان یکی از اولویتهای پژوهشی سال ۹۳ خود قرار داده و نتایج آنرا مورد بهره برداری قرار می دهد.

جدول زمانبندی مراحل اجرای طرح:

ردیف	شرح اقدام	مسئول اجرا	زمان اقدام
۱	انجام اطلاع رسانی ، انجام هماهنگی با دستگاه های مشارکت کننده	معاون سوادآموزی / مسئول واحد سوادآموزی	تا پایان تیر
۲	دعوت از مخاطبان و شناسایی مکان مسکونت	آموزش و پرورش منطقه/ناحیه	تا پایان مرداد
۳	پالایش و دسته بندی مخاطبان و ثبت سابق تکمیلی در سامانه	کارگروه شهرستانی	تا پایان مرداد
۴	انتخاب و آموزش ارائه کنندگان خدمات سوادآموزی (آموزش دهنده یا همکاران و...)	آموزش و پرورش منطقه/ناحیه	تا پایان مهر ماه
۵	سازماندهی بی سوادان (کلاسی، فردبه فرد؛ گروهی، خود آموز) و ثبت کلاس ها	واحد سوادآموزی منطقه / ناحیه	پایان مهرماه
۶	ارائه خدمات سوادآموزی و اجرای برنامه آموزش وفق آیین نامه آموزشی	واحد سوادآموزی منطقه / ناحیه	تا پایان اسفند ماه ۹۳
۷	برگزاری آزمون و اعلام نتایج	واحد سوادآموزی منطقه / ناحیه	پایان اردیبهشت ماه ۹۴
۸	تنظیم مستندات و تهیه گزارش	آموزش و پرورش منطقه/ناحیه	پایان خرداد ماه ۹۵
۹	هماهنگی و پرداخت حق الزحمه افراد آموزش دهنده	آموزش و پرورش منطقه/ناحیه	بعد از مشخص شدن نتیجه امتحان پایان دوره
۱۰	ارزشیابی طرح	کارگروه استان	در حین و پایان عملیات

